

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI KOMISIONERI

Nr.1223/6 Prot.

Tiranë, më 25.09.2026

V E N D I M

Nr. 262 , datë 25 . 09 . 2026

Bazuar në nenin 32 dhe nenin 33, të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi mori në shqyrtim ankesën nr. 178 Regj., datë 22.07.2026, paraqitur nga z. A. A., kundër Operatorit të Shpërndarjes së Energjisë Elektrike (OSHEE) sha, në të cilën pretendohet diskriminim indirekt, për shkak të “gjendjes familjare” dhe “aftësisë së kufizuar”.

Në përfundim të shqyrtimit paraprak të ankesës, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi¹,

K O N S T A T O I:

I. Parashtrimi i fakteve sipas subjektit ankues

Sipas shpjegimeve të dhëna në formularin e ankesës, ankuesi parashtron si më poshtë vijon:

“Unë, A. N. A., po i drejtohem institucionit tuaj pasi vlerësoj se jam trajtuar në mënyrë të pafavorshme dhe diskriminuese në aksesin ndaj një shërbimi publik jetik, siç është furnizimi me energji elektrike. Prej më shumë se 10 vitesh jetoj së bashku me bashkëshorten time, e cila është person me aftësi të kufizuara, dhe me djalin tonë 10-vjeçar, në një banesë të ndërtuar mbi tokë të përfutur me Aktin e Marrjes së Tokës në Pronësi (AMTP), sipas Ligjit nr. 7501. Unë rezultoj anëtar i familjes përfutuese sipas certifikatës familjare të vitit 1991 dhe kam të drejta të plota mbi këtë pasuri. Megjithatë, për shkak të procedurave të stërzgjatura të regjistrimit të pronës, të cilat vazhdojnë prej vitesh dhe nuk varen nga vullneti im, banesa ende nuk është regjistruar formalisht në emrin tim.

Që në vitin 2016 i jam drejtuar Operatorit të Shpërndarjes së Energjisë Elektrike (OSHEE) për lidhjen e banesës me rrjetin elektrik, por pa gjetur zgjidhje. Më datë 11.12.2017 kam paraqitur sërish kërkesë për lidhje të re, e cila nuk u miratua me arsyetimin e vetëm se nuk disponoja certifikatë pronësie. Duke mos u pajtuar me këtë situatë, kam vazhduar të kërkoj rrugët ligjore. Së fundmi, gjatë muajve maj–korrik 2026, nëpërmjet ofruesit të Ndihmës

¹ Në vijim do t'i referohemi me akronimin: KMD.

Juridike Falas, i jam drejtuar përsëri me kërkesë me shkrim OSHEE-së, duke kërkuar rishqyrtimin e rastit tim, por edhe pas kësaj përpjekjeje nuk kam marrë një zgjidhje efektive.

Konsideroj se refuzimi i OSHEE-së përbën diskriminim indirekt. Zbatimi i ngurtë i kriterëve formale të pronësisë më vendos në pozitë veçanërisht të pafavorshme për shkak të statusit tim faktik si banues i përhershëm dhe rrethanave të mia sociale e familjare. Vonesat e zgjatura administrative të shtetit nuk mund të shërbejnë si penalizim për të më mohuar një shërbim ekzistencial, duke cenuar dinjitetin e një familjeje me fëmijë të mitur dhe person me aftësi të kufizuar.

Në përfundim, subjekti ankues kërkon nga Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi:

- Pranimin dhe regjistrimin e kësaj ankese;
- Konstatimin e diskriminimit të pësuar si dhe marrjen e masave e rekomandimeve të nevojshme për garantimin e aksesit të menjëhershëm të familjes z. A. A.,
- në shërbimin e furnizimit me energji elektrike.

II. Ndjekja e procedurës për shqyrtimin e ankesës nga Komisioneri

Ligji nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, i ndryshuar, rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit bazuar në një listë jo shteruese shkaqesh, sipas përmbajtjes në vijim: “Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë dhe mosdiskriminimit në lidhje me racën, etninë, ngjyrën, gjuhën, shtetësinë, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, gjininë, identitetin gjinor, orientimin seksual, karakteristikat e seksit, jetesën me HIV/AIDS, shtatzëninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicionet gjenetike, pamjen e jashtme, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër.”

Diskriminimi përkufizohet nga ligji 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, në nenin 3, pika 1, si: “‘Diskriminim’ është çdo dallim, përjashtim, kufizim ose preferencë, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim ose pasojë pengesën ose bërjen të pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët të të drejtave e lirive themelore të njohura nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe nga ligjet në fuqi”.

Po kështu, ligji parashikon në nenin 3 disa forma të tjera të diskriminimit, të rëndësishme për çështjen konkrete. Sipas pikës 4 të po këtij neni: “Diskriminim për shkak të shoqërimit” është ajo formë diskriminimi që ndodh kur ka një dallim, kufizim ose preferencë për arsye të shoqërimit me persona që u përkasin grupeve të përmendura në nenin 1 të këtij ligji, si dhe për shkak të supozimit për një shoqërim të tillë. Sipas pikës 3 të po këtij neni: “Diskriminim ndërsektorial” është ajo formë diskriminimi në të cilën disa shkaqe veprojnë dhe bashkëveprojnë me njëra-tjetrën në të njëjtën kohë, në mënyrë të tillë që ato të jenë të pandashme dhe të prodhojnë forma të veçanta të diskriminimit. Ndërsa, sipas pikës 5 të po këtij neni: “Diskriminim i shumëfishtë” është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një person ose grup personash trajtohen në mënyrë më pak të favorshme sesa një person tjetër ose një grup

tjetër personash në një situatë të njëjtë a të ngjashme, bazuar në dy ose më shumë shkaqe që veprojnë veçmas.

Në pikën 7 të nenit 3, ligji parashikon një formë të veçantë të diskriminimit, atë të diskriminimit të tërthortë i cili *është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një dispozitë, kriter ose praktikë, e paanshme në dukje, do ta vinte një person ose grup personash në kushte më pak të favorshme për shkaqet e parashtruara në nenin 1 ligjit 10221/2010 në raport me një tjetër person ose grup personash, kur ajo dispozitë, kriter a praktikë nuk justifikohet objektivisht nga një synim i ligjshëm, ose kur mjetet e arritjes së këtij synimi ose nuk janë të përshtatshme, ose nuk janë të domosdoshme dhe në përpjesëtim të drejtë me gjendjen që e ka shkaktuar atë.*

Në bazë të nenit 7, të ligjit 10221/2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar, mbrojtja nga diskriminimi garantohet ndaj çdo veprimi ose mosveprim të autoriteteve publike ose të personave fizikë a juridikë që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë ose privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi apo grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta ose të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë ose grupe të tjera personash.

Mbështetur në detyrimet ligjore të parashikuara në nenin 3 të Kushtetutës të Republikës së Shqipërisë në të cilën shteti merr masa për mbrojtjen e dinjitetit të njeriut dhe respektimin e lirive dhe të drejtave të tij, nenit 14 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut, Ligjin 10221/2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi synon respektimin me rigorozitet të parimit të barazisë përpara ligjit, barazi të shanseve dhe mundësive për të ushtruar të drejtat dhe liritë, si dhe zbatimin e efektshëm të politikave antidiskriminuese.

Bazuar në nenin 32/1/a të LMD-së, Komisioneri ka kompetencë për të shqyrtuar shkeljet që i bëhen zbatimit dhe respektimit të parimit të barazisë në lidhje me këto shkaqe. Përsa më lart, referuar nenit 33, të këtij Ligji, ankesa përmban elementët e kërkuar nga ky ligj.

Gjatë shqyrtimit të kësaj ankese, Komisioneri ka marrë në shqyrtim vetëm ato çështje, që bëjnë pjesë në kompetencat e tij, të parashikuara nga ligji nr. 10221, datë 04.02.2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, i ndryshuar, si dhe ato çështje që janë brenda afatit kohor për shqyrtim sipas parashikimeve të LMD-së.

Në zbatim të parashikimeve ligjore, të përcaktuara në nenet 32 dhe 33, të ligjit nr. 10221/2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi ka shqyrtuar çështjen duke ndërmarrë hapat si më poshtë:

- Me shkresën nr. 1423/1 prot., datë 24.07.2026, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, në kuadër të shqyrtimit të ankesës nr. 178 regi., datë 22.07.2026, të paraqitur nga z. A. A., kundër Operatorit të Shpërndarjes së Energjisë Elektrike (OSHEE) sha, me pretendimin për diskriminim indirekt për shkak të “gjendjes familjare” dhe “aftësisë së kufizuar”, i ka kërkuar OSHEE-së parashtrime me shkrim, si dhe informacion dhe dokumentacion lidhur me kërkesat e ankuesit për lidhjen me

energji elektrike, kriteret e zbatuara për lidhjen e re, praktikat në raste të ngjashme dhe masat e ndërmarra për zgjidhjen e problematikës.

- Me shkresën nr. 569/1 prot., datë 05.08.2026, administruar pranë Komisionerit me nr. 1423/2 prot., datë 07.08.2026, Drejtoria Rajonale Fier e OSHEE sha ka kthyer përgjigje, duke bërë me dije se për informacionin e kërkuar duhet t'i drejtohem Drejtorisë së Departamentit të Zhvillimit dhe Menaxhimit të Aseteve pranë OSSH Tiranë. Gjithashtu, Drejtoria Rajonale Fier ka informuar se, lidhur me këtë çështje, i ka kthyer përgjigje Qendrës së Shërbimit të Ndihmës Juridike Falas Fier me shkresën nr. 549/1 prot., datë 27.07.2026.
- Me shkresën nr. 1423/3 prot., datë 13.08.2026, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi i ka dërguar OSHEE sh.a., rikujtesë për depozitimin e informacionit të kërkuar me shkresën nr. 1423/1 prot., datë 24.07.2026, duke i kërkuar përcjelljen e informacionit dhe dokumentacionit të kërkuar.
- Me shkresën nr. 7322/2 prot., datë 18.08.2026 OSHEE Tiranë, administruar pranë institucionit të Komisionerit me nr.1423/4 prot., datë 21.08.2026, ka informuar ndër të tjera se: *Kërkesa për lidhje të re e z. A. A., e datës 26.06.2026, është shqyrtuar në përputhje me Rregulloren për Lidhjet e Reja në sistemin e shpërndarjes. Sipas OSHEE-së, aplikanti nuk ka paraqitur dokumentacionin e nevojshëm për të provuar statusin juridik të objektit, pasi AMTP-ja, certifikata familjare dhe vërtetimi i njësisë administrative nuk zëvendësojnë dokumentacionin e pronësisë ose të legalizimit të banesës. Për këtë arsye, mosmiratimi i kërkesës është vlerësuar si pasojë e mungesës së dokumentacionit të kërkuar dhe jo e gjendjes familjare apo aftësisë së kufizuar. OSHEE ka theksuar gjithashtu se kriteret zbatohen njëllë për çdo aplikant dhe se statusi i “Klientit në Nevojë” është i veçantë nga procedura e lidhjes së re dhe nuk përjashton përmbushjen e kërkesave dokumentare.*
- Me shkresën nr. 1423/5 prot., datë 24.08.2026, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, në kuadër të shqyrtimit të ankesës nr. 178 Regj., datë 22.07.2026, të paraqitur nga z. A. A., kundër Operatorit të Shpërndarjes së Energjisë Elektrike (OSHEE) sha, i ka përcjellë ankuesit për dijeni dhe për parashtrime shkresën nr. 569/1 prot., datë 05.08.2026, të OSHE Fier si dhe shkresën nr. 7322/1 prot., datë 18.08.2026, të OSHEE sh.a. Nga ana e ankuesit z. A. A., nuk është depozituar pranë Komisionerit ndonjë përgjigje apo parashtrim lidhur me dokumentacionin e përcjellë.

III. Vlerësimi i fakteve dhe provave të grumbulluara nga Komisioneri gjatë procesit të shqyrtimit të çështjes.

A. Lidhur me trajtimin e padrejtë dhe më pak të favorshëm.

Ligji 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, i ndryshuar, në nenin 1 dhe nenin 3/1, parashikojnë se: *“Diskriminim” është çdo dallim, përjashtim, kufizim ose preferencë, bazuar në cilindo shkak të përmendur në nenin 1 të këtij ligji, që ka si qëllim ose pasojë pengesën ose bërjen të pamundur të ushtrimit në të njëjtën mënyrë me të tjerët, të të drejtave e lirive themelore të njohura nga Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë, aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe nga ligjet në fuqi”.*

Gjatë shqyrtimit të ankesës dhe ndjekjes së procedurës hetimore, Komisioneri në përputhje me ligjin ka kërkuar informacionin e nevojshëm dhe dokumentacionin mbështetës, lidhur me rastin e subjektit ankues, në mënyrë që të mund të vlerësonte me objektivitet pretendimin e tij për trajtim të pa drejtë dhe diskriminues.

Komisioneri ka përmbushur kërkesat e parashikuara në Kodin e Procedurës Administrative, edhe sa i takon dhënies së ndihmës efektive, gjë e cila është përcaktuar në nenin 10, të tij: *“Organi publik siguron që të gjitha palët dhe persona të tjerë të përfshirë në procedurë të jenë në gjendje të ndjekin dhe të mbrojnë të drejtat dhe interesat e tyre ligjorë në mënyrë sa më efektive dhe të lehtë të jetë e mundur. Ai i informon palët mbi të drejtat dhe detyrimet e tyre, përfshirë të gjithë informacionin e lidhur me procedurën dhe i paralajmëron ato për pasojat ligjore të veprimeve ose mosveprimeve të tyre”*.

LMD, në nenin 32, pikën 2, të tij ka përcaktuar qartë këtë detyrim, duke cituar se: *“Të gjitha institucionet publike dhe subjektet private janë të detyruara të mbështesin Komisionerin, duke i dhënë informacionin që i nevojitet dhe duke i garantuar aksesin në informacionin në përmbushjen e detyrave të tij”*.

Mbrojtja nga diskriminimi në fushën e ofrimit të të mirave dhe shërbimeve, gëzon një mbrojtje të veçantë në kuadër të Kreut IV, të ligjit 10221/2010 *“Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”*, të ndryshuar. Konkretisht në nenin 20, pikat 1 dhe 2, të po këtij ligji, përcaktohet se: *“1. Personi fizik ose juridik që ofron të mira apo shërbime për publikun, me pagesë ose jo, ndalohet të diskriminojë një person tjetër, i cili kërkon t'i arrijë ose t'i përdorë ato:*

- a) duke refuzuar t'i japë një personi apo grupi personash të mira apo shërbime për shkaqet e përmendura në nenin 1 të këtij ligji;*
- b) duke refuzuar t'i ofrojë një personi të mira apo shërbime në mënyrë të ngjashme, ose me cilësi të ngjashme, ose në kushte të ngjashme me ato në të cilat këto të mira apo shërbime i ofrohen publikut në përgjithësi.*

2. Pika 1 e këtij neni zbatohet veçanërisht për:

- c) kontributin dhe mundësinë për të përfutur të mira nga skemat e mbrojtjes shoqërore, duke përfshirë asistencë sociale, sigurime shoqërore, mbrojtje të fëmijëve, përfitim për shkak të aftësisë së kufizuar, apo ndonjë skemë tjetër të mbrojtjes sociale ose avantazh tjetër social të ofruar për publikun”*.

Gjithashtu, diskriminimi karakterizohet nga trajtimi i diferencuar, pra duhet të demonstrohet se viktimat e pretenduar është trajtuar në mënyrë më pak të favorshme për shkak të një karakteristike që përfshihet në “shkakun e mbrojtur”. Trajtimi më pak i favorshëm përcaktohet me anë të krahasimit ndërmjet viktimës së pretenduar dhe një personi tjetër në një situatë të ngjashme, i cili nuk posedon karakteristikën e mbrojtur.

Nga analizimi i dokumentacionit të administruar nga Komisioneri, përfshirë ankesën e paraqitur nga z. A. A., si dhe përgjigjet dhe dokumentacionin e përcjellë nga OSHEE sh.a. dhe Drejtoria Rajonale Fier e OSHEE Tiranë, rezulton se:

Ankuesi, z. A. A., banon prej më shumë se 10 (dhjetë) vitesh, së bashku me bashkëshorten e tij, person me aftësi të kufizuara, dhe djalin e tyre të mitur, në një banesë njëkatëshe (44 m²), të ngritur mbi një sipërfaqe toke të përfitur me Akt Marrjeje Toke në Pronësi (AMTP), datë 19.7.1991, sipas ligjit nr. 7501, datë 19.7.1991 “Për Tokën”.

Ankuesi rezulton anëtar i familjes bujqësore përfituese, sipas çertifikatës familjare të vitit 1991, dhe si i tillë, bashkëpronar në kuptim të ligjit nr. 7501/1991 mbi tokën përkatëse, pavarësisht se regjistrimi formal i kësaj pasurie, sipas praktikës, mund të figurojë ende në emër të kryefamiljarit të asaj kohe.

Që në vitin 2016, ankuesi i është drejtuar Operatorit të Shpërndarjes së Energjisë Elektrike (OSHEE) për realizimin e lidhjes së re me rrjetin e shpërndarjes së energjisë elektrike. Kërkesa e parë me shkrim, e datës 11.12.2017 (Nr. Serie 1967710), nuk është miratuar, me arsyetimin se ankuesi nuk disponon çertifikatë pronësie mbi objektin e banimit. Kërkesa e dytë, e paraqitur më 26.06.2026 nëpërmjet sistemit online (MPOWER), me asistencën e Qendrës së Shërbimit të Ndihmës Juridike Parësore Fier, është shqyrtuar dhe refuzuar për të njëjtën arsye, përkatësisht mungesa e dokumentacionit që vërteton pronësinë ose legalizimin e objektit.

Nga shkresa nr. 7322/1 prot., datë 18.08.2026, e OSHEE Group sh.a., drejtuar Komisionerit, rezulton se procedura për realizimin e lidhjeve të reja në sistemin e shpërndarjes rregullohet nga Rregullorja për Lidhjet e Reja në sistemin e shpërndarjes, miratuar me Vendimin nr. 166, datë 10.10.2016, të Bordit të Entit Rregullator të Energjisë (ERE), e ndryshuar. Sipas kësaj Rregulloreje, aplikanti për lidhje të re në tension të ulët, me fuqi të instaluar deri në 20 kW, duhet të paraqesë, ndër të tjera, dokumentacion që vërteton marrëdhënien juridike me objektin për të cilin kërkohet lidhja, kusht i cili plotësohet nëpërmjet dokumenteve të pronësisë ose me lejen e legalizimit.

Lidhur me pretendimin e ankuesit në lidhje me statusin e “klientit në nevojë”, sipas nenit 118 të ligjit nr. 59/2026 “Për Sektorin e Energjisë Elektrike”, kriteret, procedurat për përfitimin e këtij statusi dhe mënyra e trajtimit të klientëve në nevojë përcaktohen nga ministritë përgjegjëse dhe miratohen me vendim të Këshillit të Ministrave. Statusi i klientit në nevojë përbën një çështje të veçantë nga procedura e lidhjes së re me rrjetin dhe nuk e përjashton aplikantin nga detyrimi ligjor për të plotësuar dokumentacionin e kërkuar për realizimin e lidhjes me rrjetin e shpërndarjes.

Nga verifikimi i kryer nga OSHEE në sistemin MPOWER, si dhe nga shpjegimet e dhëna prej saj, rezulton se, sipas vlerësimit të OSHEE-së, dokumentacioni i depozituar nga ankuesi, në kuadër të aplikimit të datës 26.06.2026, përkatësisht Akti i Marrjes së Tokës në Pronësi (AMTP) dhe çertifikata familjare, nuk plotësojnë kërkesat e Rregullores për Lidhjet e Reja. AMTP-ja vërteton të drejtën origjinale të familjes bujqësore mbi tokën, ndërsa çertifikata familjare vërteton përbërjen familjare; asnjëri prej këtyre dokumenteve, në vetvete, nuk vërteton regjistrimin formal të pronësisë mbi objektin e banimit të ndërtuar mbi këtë tokë, në kuptim të ligjit nr. 111/2018 “Për Kadastrën”, të ndryshuar, dhe të dispozitave të Kodit Civil të Republikës së Shqipërisë mbi regjistrimin e të drejtave pasurore. Po ashtu, vërtetimi i lëshuar nga Njësia Administrative, sipas të cilit ankuesi banon në një shtëpi të ndërtuar prej tij mbi

tokën bujqësore të familjes, nuk përbën as dokument regjistrimi pronësie, as dokumentacion që provon legalizimin e ndërtimit.

Sa më sipër, në lidhje me procedurën për realizimin e lidhjeve të reja në sistemin e shpërndarjes, rezulton se kjo procedurë zhvillohet në përputhje me Rregulloren për Lidhjet e Reja në Sistemin e Shpërndarjes, miratuar me Vendimin nr. 166, datë 10.10.2016, të Bordit të ERE-së, e ndryshuar.

Referuar tekstit të Rregullores për Lidhjet e Reja në Sistemin e Shpërndarjes, miratuar me Vendimin nr. 166, datë 10.10.2016, të Bordit të ERE-së, e ndryshuar, pika 2.1 e saj (“Dokumentacioni i kërkuar për aplikimin e një lidhje të re”, fuqia e instaluar 0–20 kW), përveç dokumentacionit të pronësisë të objektit (akt shitje, akt dhurimi, akt ndarje prone të patundshme, kontratë qiraje, ose “dokumentacioni përkatës për objektet që janë në proces legalizimi”), parashikon shprehimisht edhe mundësinë e paraqitjes së *“vetëdeklarim[it] nga aplikanti apo çdo dokumentacion tjetër që konsiderohet i nevojshëm prej tij”*. Rregullorja, pra, e parashikon vetë mundësinë e trajtimit të diferencuar të rasteve kur mungon titulli formal i regjistrimit të pronësisë, nëpërmjet pranimit të dokumentacionit që lidhet me procesin e regjistrimit apo të legalizimit në vazhdim, ose të vetëdeklarimit, si mjete plotësuese apo alternative ndaj dokumentit të plotë të pronësisë.

Në këtë kuadër, rezulton se kërkesa për dokumentacionin që lidhet me objektin nuk është konceptuar nga Rregullorja vetëm në funksion të paraqitjes së një titulli formal dhe të regjistruar pronësie, por parashikon edhe mundësinë e paraqitjes së dokumentacionit tjetër përkatës, në varësi të situatës konkrete të objektit.

Duke iu referuar dokumentacionit të depozituar nga ankuesi, Komisioneri vëren se: (i) Akti i Marrjes së Tokës në Pronësi (AMTP), datë 19.07.1991, provon të drejtën e familjes bujqësore mbi tokën mbi të cilën është ndërtuar objekti i banimit; (ii) certifikata familjare e vitit 1991 provon përkatësinë e ankuesit në familjen përfutuese të kësaj toke; dhe (iii) vërtetimi i lëshuar nga Njësia Administrative konfirmon banimin faktik të ankuesit në objektin e ndërtuar mbi këtë tokë. Të marra së bashku, këto dokumente dëshmojnë ekzistencën e një lidhjeje të dokumentuar të ankuesit me tokën dhe objektin për të cilin është kërkuar lidhja e re, ndonëse nuk përbëjnë, në vetvete, një titull të regjistruar pronësie mbi objektin.

Për rrjedhojë, në kushtet kur vetë Rregullorja parashikon, krahas dokumenteve formale të pronësisë, edhe mundësinë e paraqitjes së dokumentacionit tjetër përkatës, çështja duhej të shqyrtohej jo vetëm nëse ankuesi dispononte një dokument të regjistruar pronësie mbi objektin, por edhe nëse dokumentacioni i paraqitur prej tij, i vlerësuar në tërësi, ishte i mjaftueshëm për të provuar marrëdhënien juridike me objektin për qëllimet e realizimit të lidhjes së re.

Në këtë drejtim, mospranimi i dokumentacionit të paraqitur vetëm për shkak se ai nuk përbën një titull formal të regjistruar pronësie, ngre nevojën për të vlerësuar nëse kriteri i aplikuar nga OSHEE është interpretuar dhe zbatuar në përputhje me qëllimin dhe përmbajtjen e kësaj Rregulloreje.

Komisioneri vlerëson se dokumentacioni i paraqitur nga ankuesi, i marrë në tërësi, dëshmon një lidhje të dokumentuar me tokën dhe objektin e banimit për të cilin është kërkuar lidhja e re. Edhe pse ky dokumentacion nuk përbën titull të plotë dhe të regjistruar pronësie mbi objektin, ai përmban elemente konkrete që lidhen me origjinën e së drejtës mbi tokën, përkatësinë e ankuesit në familjen përfituese të saj dhe banimin faktik në objekt.

Për këtë arsye, në kushtet kur Rregullorja parashikon edhe paraqitjen e dokumentacionit përkatës për objektet që ndodhen në proces legalizimi, si dhe të vetëdeklarimit apo dokumentacionit tjetër që konsiderohet i nevojshëm, këto rrethana duhej të ishin objekt i një shqyrtimi individual nga OSHEE, për të përcaktuar nëse dokumentacioni i paraqitur mund të konsiderohej i mjaftueshëm për të provuar marrëdhënien juridike me objektin.

Nga aktet e administruara, përfshirë shkresat e OSHEE sh.a. nr. 569/1 prot., datë 05.08.2026 dhe nr. 7322/1 prot., datë 18.08.2026, nuk rezulton që OSHEE të ketë kryer një shqyrtim të tillë individual të dokumentacionit të paraqitur nga ankuesi. Përkundrazi, arsyetimi i saj është kufizuar në konstatimin se AMTP-ja dhe certifikata familjare nuk zëvendësojnë dokumentacionin e pronësisë. Në këtë mënyrë, nuk rezulton që OSHEE të ketë analizuar nëse tërësia e dokumentacionit të paraqitur mund të përmbushte kërkesën e Rregullores për provimin e marrëdhënies juridike me objektin, nëpërmjet një prej formave të tjera të dokumentacionit të parashikuara prej saj.

Nga faktet e administruara rezulton gjithashtu se ankuesi banon prej më shumë se 10 (dhjetë) vitesh, në mënyrë të vazhdueshme dhe faktike, në objektin për të cilin kërkon lidhjen, së bashku me familjen e tij, dhe se ai rezulton anëtar i familjes bujqësore përfituese sipas AMTP-së dhe certifikatës familjare të vitit 1991. Pavarësisht kësaj lidhjeje të dokumentuar me tokën dhe objektin, kërkesat e tij për lidhje të re, të paraqitura në vitet 2016, 2017 dhe 2026, janë refuzuar në mënyrë të përsëritur, mbi të njëjtin argument formal lidhur me mungesën e dokumentacionit të pronësisë. Në këtë pikë, duhet evidentuar se kërkesa për paraqitjen e dokumentacionit që provon marrëdhënien juridike me objektin është, në parim, një kriter neutral dhe i zbatueshëm për të gjithë aplikantët. Megjithatë, karakteri neutral i një kriteri nuk përjashton mundësinë që mënyra e interpretimit dhe zbatimit të tij të prodhojë, në rrethana të caktuara, një efekt veçanërisht të pafavorshëm ndaj një personi ose grupi personash për shkak të një prej shkaqeve të mbrojtura nga neni 1 i ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar.

Në rastin konkret, ankuesi ndodhet në një situatë të ndryshme nga aplikantët që disponojnë një titull të plotë dhe të regjistruar pronësie mbi objektin, pasi marrëdhënia e tij me objektin lidhet me një tokë të përfituar nga familja bujqësore nëpërmjet AMTP-së dhe me një objekt banimi që, sipas dokumentacionit të administruar, nuk rezulton të jetë i regjistruar formalisht. Pikërisht për këtë kategori situatash, Rregullorja parashikon edhe forma të tjera dokumentacioni, përtej titullit të plotë të pronësisë.

Për rrjedhojë, zbatimi i kriterit formal të dokumentacionit të pronësisë, pa shqyrtuar individualisht dokumentacionin tjetër të paraqitur nga ankuesi, duhet të vlerësohet edhe në raport me efektin konkret që ka prodhuar ndaj tij. Efekti i këtij trajtimi është konkret dhe i

rëndësishëm: ankuesi është privuar nga lidhja me rrjetin e shpërndarjes së energjisë elektrike për një periudhë të gjatë kohore, pavarësisht se ka paraqitur dokumentacion që dëshmon lidhjen e tij me tokën dhe objektin dhe pavarësisht se ka bërë kërkesa të përsëritura për realizimin e lidhjes. Për pasojë, kushti formal i dokumentacionit të pronësisë, i zbatuar pa një vlerësim të plotë të rrethanave konkrete dhe të dokumentacionit alternativ të paraqitur, ka prodhuar ndaj ankuesit një pasojë dukshëm të pafavorshme.

Për të përcaktuar nëse ky efekt përbën diskriminim të tërthortë në kuptim të nenit 3, pika 7, të ligjit nr. 10221/2010, duhet vlerësuar më tej nëse zbatimi i këtij kriteri, në mënyrën konkrete në të cilën është bërë ndaj ankuesit, justifikohet objektivisht nga një synim i ligjshëm dhe, nëse po, nëse mjetet e përdorura për arritjen e këtij synimi janë të përshtatshme, të domosdoshme dhe proporcionale.

Në mungesë të një shqyrtimi individual të dokumentacionit të paraqitur nga ankuesi dhe të një arsytimi konkret se përse ky dokumentacion nuk mund të konsiderohej i mjaftueshëm në kuptim të Rregullores, nuk rezulton të jetë demonstruar se refuzimi i vazhdueshëm i kërkesës së ankuesit, në formën në të cilën është zbatuar kriteri i dokumentacionit, ka qenë masa e domosdoshme dhe proporcionale për të garantuar qëllimin e ndjekur nga kërkesa për provimin e marrëdhënies juridike me objektin.

Për sa më sipër, dhe bazuar në tërësinë e fakteve dhe provave të administruara, Komisioneri konstaton se mënyra e zbatimit të kriterit të dokumentacionit nga OSHEE, në rrethanat konkrete të çështjes, ka vendosur ankuesin në një pozitë më pak të favorshme në lidhje me aksesin në shërbimin e energjisë elektrike.

B. Shkaku i mbrojtur

Ligji nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, i ndryshuar, në nenin 1 të tij, parashikon një listë të gjerë, jo shteruese, shkaqesh të mbrojtura, ndër to edhe “gjendjen familjare” dhe “aftësinë e kufizuar”, të cilat përbëjnë shkaqet e pretenduara nga ankuesi z. A. A., në ankesën e paraqitur pranë Komisionerit.

Nga faktet e administruara rezulton se ankuesi jeton prej më shumë se 10 (dhjetë) vitesh së bashku me bashkëshorten e tij, e cila është person me aftësi të kufizuara, dhe djalin e tyre të mitur, në banesën objekt të kërkesës për lidhje të re. Situata familjare e ankuesit, e parë në lidhje të ngushtë me aftësinë e kufizuar të bashkëshortes, përbën rrethanën konkrete mbi të cilën bazohet pretendimi për trajtim të pafavorshëm në aksesin ndaj shërbimit të energjisë elektrike.

Komisioneri vlerëson se të dy shkaqet e pretenduara, “gjendja familjare” dhe “aftësia e kufizuar”, janë shkaqe të mbrojtura shprehimisht nga neni 1 i LMD-së, si dhe se ato janë të lidhura ngushtë me njëra-tjetrën në rrethanat konkrete të kësaj çështjeje, pasi trajtimi i pretenduar si i pafavorshëm ndaj ankuesit lidhet drejtpërdrejt me përgjegjësinë e tij familjare për të siguruar kushte jetese dhe akses në shërbime bazë për bashkëshorten me aftësi të kufizuara dhe për fëmijën e tyre të mitur.

Përveç shkaqeve të pretenduara shprehimisht nga ankuesi, Komisioneri vlerëson se nga faktet dhe rrethanat e administruara të çështjes del edhe një element i lidhur me gjendjen ekonomike të familjes së ankuesit, të cilin e vlerëson të nevojshëm ta marrë në konsideratë si shkak shtesë, i lidhur ngushtë me shkaqet e tjera të mësipërme.

Familja e ankuesit trajtohet me ndihmë ekonomike nga shteti, në kuadër të skemës së mbrojtjes sociale, çka përbën një tregues konkret dhe të dokumentuar të gjendjes ekonomike të vështirë në të cilën ndodhet kjo familje. Kjo gjendje ekonomike konfirmohet edhe nga rrethanat e tjera faktike të çështjes: banimi i vazhdueshëm i familjes së ankuesit, prej më shumë se një dekade, në një objekt të ndërtuar mbi tokë bujqësore, pa regjistrim formal pronësie, si dhe pamundësia e treguar për të kompletuar procedurat e regjistrimit/legalizimit gjatë kësaj periudhe të gjatë, të cilat përbëjnë tregues shtesë të pamundësisë financiare të kësaj familjeje për të përmbushur kërkesat formale dhe financiarisht të kushtueshme (taksa, shërbime noteriale, procedura pranë ASHK-së) për regjistrimin e pronësisë.

Gjendja ekonomike, si shkak i mbrojtur shprehimisht nga neni 1 i LMD-së, konsiderohet e provuar në rastin konkret, si nga statusi i ankuesit si përfitues i ndihmës ekonomike, ashtu edhe nga rrethanat faktike të banimit të tij, të vlerësuara në lidhje të ngushtë me gjendjen familjare dhe aftësinë e kufizuar të bashkëshortes së ankuesit. Këto rrethana kanë ndikuar në rëndimin e pozitës së ankuesit dhe të familjes së tij në aksesin në shërbimin e energjisë elektrike. Në kushtet kur trajtimi i pafavorshëm rezulton i lidhur jo vetëm me gjendjen ekonomike të ankuesit, por edhe me rrethana të tjera të mbrojtura nga legjislacioni kundër diskriminimit, të cilat kanë ndikuar në mënyrë të pavarur në këtë trajtim, vlerësohet se në rastin konkret plotësohen kushtet për konstatimin e diskriminimit të shumëfishtë.

C. Lidhja e trajtimit të padrejtë, të pafavorshëm dhe të pabarabartë me shkakun e mbrojtur

Neni 3, pika 7, i ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar përcakton se diskriminimi i tërthortë ndodh kur një dispozitë, kriter ose praktikë, në dukje e paanshme, do ta vendoste një person ose grup personash në kushte më pak të favorshme për një nga shkaqet e parashikuara në nenin 1 të ligjit, në raport me një person ose grup tjetër personash, kur ajo dispozitë, kriter a praktikë nuk justifikohet objektivisht nga një synim i ligjshëm, ose kur mjetet e arritjes së këtij synimi nuk janë të përshtatshme, të domosdoshme dhe në përpjesëtim të drejtë me gjendjen që e ka shkaktuar atë.

Neni 3, pika 5, i ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, parashikohet se: *“Diskriminim i shumëfishtë” është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një person ose grup personash trajtohen në mënyrë më pak të favorshme sesa një person tjetër ose një grup tjetër personash në një situatë të njëjtë a të ngjashme, bazuar në dy ose më shumë shkaqe që veprojnë veçmas.*

Në çështjet e diskriminimit, vlerësimi i fakteve dhe provave i nënshtrohet një standardi të posaçëm për sa i përket barrës së provës. Sipas nenit 33, pika 7/1, të LMD-së, “Në rastet kur pala ankuese paraqet fakte mbi të cilat bazon pretendimin për sjelljen diskriminuese dhe në

bazë të të cilave mund të prezumohet se ka pasur diskriminim, pala tjetër, kundër së cilës është paraqitur ankesa, detyrohet të provojë se faktet nuk përbëjnë diskriminim”.

Të njëjtin standard parashikon edhe neni 82, pika 2, i Kodit të Procedurave Administrative, sipas të cilit, kur pala paraqet prova mbi të cilat bazon pretendimin për sjelljen diskriminuese dhe nga të cilat mund të prezumohet se ka pasur diskriminim, pala tjetër dhe/ose organi publik detyrohet të provojë se faktet nuk përbëjnë diskriminim, pavarësisht detyrimit të organit publik për të vënë në dispozicion të palëve provat e zotëruara prej saj.

Nga këto dispozita rezulton se në fazën fillestare pala ankuese duhet të paraqesë një tërësi faktesh dhe provash të afta për të krijuar një prezumim prima facie të diskriminimit. Pasi ky prag provues arrihet, barra e provës zhvendoset te pala tjetër, e cila duhet të rrëzojë këtë prezumim duke provuar se trajtimi i kundërshtuar nuk përbën diskriminim.

Në rastin e diskriminimit të tërthortë, kjo nënkupton se, pasi ankuesi të ketë identifikuar një dispozitë, kriter ose praktikë në dukje neutrale dhe të ketë paraqitur fakte që tregojnë se zbatimi i saj ka prodhuar ose mund të prodhojë një disavantazh të veçantë të lidhur me një shkak të mbrojtur, subjekti ndaj të cilit është paraqitur ankesa duhet të provojë se ky trajtim nuk ka karakter diskriminues.

Në mënyrë të veçantë, subjekti duhet të demonstrojë, sipas rastit, mungesën e lidhjes ndërmjet trajtimit të pafavorshëm dhe shkakut të mbrojtur ose, në alternativë, se trajtimi është objektivisht i justifikuar nga një qëllim i ligjshëm dhe se mjetet e përdorura për arritjen e këtij qëllimi janë të përshtatshme, të domosdoshme dhe proporcionale. Komisioneri çmon të nevojshme të theksojë se ky mekanizëm i shpërndarjes së barrës së provës nuk nënkupton përmbysjen e plotë të detyrimit të ankuesit për të paraqitur bazën faktike të pretendimit të tij. Ankuesi duhet të paraqesë fakte konkrete dhe të besueshme nga të cilat mund të nxirret prezumimi i diskriminimit.

Megjithatë, pasi ky prezumim krijohet, nuk mund t'i kërkohej ankuesit të provojë drejtpërdrejt elementet e brendshme të arsyetimit të subjektit, veçanërisht kur bëhet fjalë për një kriter ose praktikë në dukje neutrale. Në këtë fazë, i takon subjektit të provojë se zbatimi i kriterit ka qenë objektivisht i justifikuar dhe proporcional.

Në rastin konkret, Komisioneri vlerëson se ankuesi ka paraqitur një tërësi faktesh dhe provash që janë të mjaftueshme për të krijuar një prezumim prima facie të diskriminimit. Këto fakte lidhen, ndër të tjera, me rrethanat e veçanta familjare të ankuesit, gjendjen ekonomike dhe aftësinë e kufizuar të bashkëshortes së tij, faktin se familja ka në përbërjen e saj edhe një fëmijë të mitur, kohëzgjatjen e banimit në objekt, përsëritjen e kërkesave për lidhje me rrjetin elektrik dhe refuzimin e tyre mbi bazën e të njëjtit kriter formal, si dhe me dijeninë konkrete të OSHEE sh.a. mbi këto rrethana.

Nga aktet dhe korrespondenca e administruar në kuadër të shqyrtimit të kësaj çështjeje rezulton se OSHEE sh.a. ka pasur dijeni konkrete dhe të dokumentuar mbi rrethanat familjare, sociale dhe ekonomike të ankuesit, përpara dhe gjatë shqyrtimit të kërkesës së tij për lidhje të re me rrjetin e shpërndarjes. Konkretisht, nga dokumentacioni rezulton se Qendra e Shërbimit të

Ndihmës Juridike Parësore Fier, me shkresën nr. 56 prot., datë 14.07.2026, i ka bërë me dije OSHEE-së gjendjen faktike të ankuesit, përfshirë faktin se ai jeton me bashkëshorten e tij, person me aftësi të kufizuara, dhe me fëmijën e tyre të mitur, si dhe rrethanat e tij të veçanta sociale dhe ekonomike.

Kjo korrespondencë është pasuar nga shkresa e OSHEE-së nr. 549/1 prot., datë 27.07.2026, përmes së cilës vetë OSHEE ka kthyer përgjigje lidhur me rastin, duke provuar kështu se informacioni mbi rrethanat konkrete të ankuesit ka qenë i administruar dhe i njohur prej saj. Po ashtu, me shkresën nr. 1423/3 prot., datë 13.08.2026, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi i ka përcjellë OSHEE sh.a.

Për rrjedhojë, Komisioneri çmon se në këtë fazë të shqyrtimit barra e provës zhvendoset te OSHEE sh.a., e cila duhet të provojë se trajtimi i kundërshtuar nuk përbën diskriminim dhe, në veçanti, se mënyra konkrete e zbatimit të kriterit provues i marrëdhënies juridike me objektin ndaj ankuesit ka qenë objektivisht e justifikuar dhe proporcionale.

Ky është standardi mbi bazën e të cilit Komisioneri do të vijojë vlerësimin e pretendimit për diskriminim të tërthortë.

Në këtë kuadër, elementet e diskriminimit të tërthortë që duhet të shqyrtohen në rastin konkret janë: (i) ekzistenca e një dispozite, kriteri apo praktike në dukje neutrale; (ii) ekzistenca e një disavantazhi të veçantë të shkaktuar nga zbatimi i saj ndaj ankuesit në lidhje me një shkak të mbrojtur; dhe (iii) nëse ky disavantazh justifikohet objektivisht nga një qëllim i ligjshëm dhe nëse mjetet e përdorura për arritjen e këtij qëllimi janë të përshtatshme, të domosdoshme dhe proporcionale.

Komisioneri çmon se trajtimi i pafavorshëm i ankuesit dhe familjes së tij nuk buron nga një vullnet diskriminues i shprehur nga OSHEE sh.a., por nga zbatimi mekanik i kriterëve provues i marrëdhënieve juridike me objektin të parashikuar nga Rregullorja për Lidhjet e Reja, pa marrë parasysh gjendjen e veçantë familjare të ankuesit dhe pa u ndërhyrë me mekanizma të diferencuar mbrojtës për këtë kategori aplikantësh, të cilët ndodhen në kushte të vështira për të përmbushur kërkesën formale të dokumentacionit të pronësisë. Pikërisht ky zbatim uniform ndaj një rrethane të veçantë ka prodhuar, në efekt, një trajtim të pabarabartë dhe të pafavorshëm, që ka sjellë privimin e ankuesit dhe familjes së tij nga aksesit në një shërbim bazë dhe thelbësor, siç është energjia elektrike.

Mbi pretendimin për diskriminim indirekt për shkak të gjendjes familjare dhe aftësisë së kufizuar dhe gjendjes ekonomike:

Në vlerësimin e pretendimit të ankuesit për diskriminim, Komisioneri çmon se duhet të mbahet në konsideratë kuadri ligjor i parashikuar nga ligji nr. 10 221, datë 04.02.2010, “Për mbrojtjen nga diskriminimi”, i ndryshuar, si dhe standardet e vendosura nga jurisprudenca e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (GJEDNJ) dhe Gjykatës së Drejtësisë së Bashkimit Evropian (GJED).

Në bazë të nenit 1 të LMD-së, mbrojtja nga diskriminimi garantohet, ndër të tjera, për shkak të gjendjes familjare dhe aftësisë së kufizuar. Ndërkohë, neni 3, pika 1, e këtij ligji e përkufizon

diskriminimin si çdo dallim, përjashtim, kufizim apo preferencë, që bazohet në një nga shkaqet e përcaktuara në këtë ligj dhe që ka si qëllim apo pasojë pengimin ose bërjen të pamundur ushtrimin, në të njëjtën mënyrë me të tjerët, të të drejtave dhe lirive të njohura me Kushtetutë, aktet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, si dhe me ligjet në fuqi.

Në mënyrë më specifike, neni 3, pika 7, i LMD-së përcakton se diskriminimi i tërthortë ndodh kur një dispozitë, kriter ose praktikë, në dukje e paanshme, do ta vendoste një person ose grup personash në kushte më pak të favorshme për një nga shkaqet e parashikuara në nenin 1 të ligjit, në raport me një person ose grup tjetër personash, kur ajo dispozitë, kriter a praktikë nuk justifikohet objektivisht nga një synim i ligjshëm, ose kur mjetet e arritjes së këtij synimi ose nuk janë të përshtatshme, ose nuk janë të domosdoshme dhe në përpjesëtim të drejtë me gjendjen që e ka shkaktuar atë.

Në rastin konkret, Komisioneri vlerëson se kriteri i aplikuar nga OSHEE, sipas të cilit për realizimin e një lidhjeje të re me rrjetin e energjisë elektrike kërkohet dokumentacion që provon statusin juridik të objektit, është, në vetvete, një kriter me karakter neutral, pasi nuk i referohet në mënyrë të drejtpërdrejtë gjendjes familjare apo aftësisë së kufizuar të aplikantit. Gjithashtu, qëllimi i garantimit të ligjshmërisë së lidhjeve të reja dhe verifikimit të statusit juridik të objektit mund të konsiderohet si qëllim legjitim.

Megjithatë, karakteri neutral i kriterit në formulimin e tij abstrakt nuk është i mjaftueshëm për të përjashtuar ekzistencën e diskriminimit indirekt. Për këtë qëllim duhet vlerësuar mënyra se si ky kriter zbatohet në praktikë, efektet që prodhon ndaj personit konkret dhe nëse, në rrethanat e veçanta të çështjes, ekziston një marrëdhënie e arsyeshme proporcionaliteti ndërmjet mjetit të përdorur dhe qëllimit të ndjekur.

Në këtë pikë, Komisioneri vlerëson se rëndësi ka edhe fakti që ankuesi, ndonëse nuk është vetë person me aftësi të kufizuara, pretendon trajtim të pafavorshëm në një situatë të lidhur drejtpërdrejt me aftësinë e kufizuar të bashkëshortes së tij. Në këtë drejtim, jurisprudenca e GJEDNJ-së ka pranuar se mbrojtja nga diskriminimi nuk kufizohet vetëm tek personat që kanë vetë karakteristikën e mbrojtur.

Në çështjen *Guberina kundër Kroacisë*, në paragrafët 77-79, GJEDNJ ka përcaktuar në mënyrë të qartë se një person mund të përfshihet në mbrojtjen e nenit 14 edhe kur trajtimi i pafavorshëm nuk lidhet me një karakteristikë të tij personale, por me statusin ose karakteristikën e mbrojtur të një personi tjetër me të cilin ai ka lidhje të ngushta personale dhe për të cilin kujdeset². Në atë çështje, Gjykata e konsideroi trajtimin e pafavorshëm të babait për shkak të aftësisë së kufizuar të fëmijës së tij si një formë diskriminimi për shkak të aftësisë së kufizuar të mbrojtur nga neni 14 i Konventës.

Gjykata, në paragrafët 69-71, ka theksuar se parimi i mosdiskriminimit nuk kërkon vetëm trajtim të njëjtë të personave në situata të ngjashme, por, kur është e nevojshme për korrigjimin e pabarazive faktike, edhe trajtim të ndryshëm të personave që ndodhen në situata faktikisht të

² GJEDNJ, *Guberina kundër Kroacisë*, kërkesa nr. 23682/13, Vendim, 22 mars 2016:
<https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/docx/html/body?id=001-161530&library=ECHR>.

ndryshme, në përputhje me parimin e përcaktuar në Thlimmenos kundër Greqisë (§ 44); ndërsa, në rastin e personave me aftësi të kufizuara, si grup veçanërisht vulnerabël, kërkohen arsye veçanërisht të forta për çdo kufizim dhe një vlerësim i individualizuar i nevojave të tyre (§ 73). Në mënyrë të veçantë, në §§ 84-86, Gjykata ka vlerësuar se ekzistenca formale e elementeve të infrastrukturës bazë, si energjia elektrike, uji dhe shërbimet e tjera publike, nuk mund të shkëputet nga nevojat konkrete të një familjeje ku një anëtar ka aftësi të kufizuara, duke konstatuar se autoritetet vendase kishin ndjekur një qasje tepër kufizuese dhe nuk kishin marrë në konsideratë specifikat faktike të situatës familjare. Po kështu, në § 93, GJEDNJ ka theksuar se problemi nuk qëndron domosdoshmërisht në ekzistencën e një rregulli të përgjithshëm, por në mënyrën e zbatimit të tij në praktikë, e cila duhet të lejojë marrjen në konsideratë të rrethanave individuale dhe të nevojave specifike që lidhen me aftësinë e kufizuar, në vend të një zbatimi mekanik të kriterit të përgjithshëm.

Ky standard është veçanërisht i rëndësishëm në rastin konkret. Ankuesi jeton prej më shumë se dhjetë vitesh në banesën objekt të kërkesës, së bashku me bashkëshorten, e cila është person me aftësi të kufizuara, dhe djalin e tyre 10-vjeçar. Për rrjedhojë, situata e kësaj familjeje nuk mund të vlerësohet në mënyrë tërësisht abstrakte dhe të njëjtë me atë të çdo aplikanti tjetër, pa marrë në konsideratë rrethanat faktike të familjes dhe nevojat e veçanta që lidhen me aftësinë e kufizuar të njërit prej anëtarëve të saj.

Ky standard përputhet edhe me jurisprudencën e Gjykatës së Drejtësisë së Bashkimit Evropian në çështjen *Coleman kundër Attridge Law dhe Steve Law*, C-303/06, ku GJED pranoi se mbrojtja nga diskriminimi për shkak të aftësisë së kufizuar mund të shtrihet edhe tek një person që nuk ka vetë aftësi të kufizuara, kur trajtimi i pafavorshëm lidhet me aftësinë e kufizuar të një personi me të cilin ai është i lidhur ngushtë³.

Për rrjedhojë, në çështjen konkrete, fakti që ankuesi nuk është vetë person me aftësi të kufizuara nuk e përjashton zbatimin e standardeve të mbrojtjes nga diskriminimi. Gjendja familjare e ankuesit, e parë në lidhje me aftësinë e kufizuar të bashkëshortes së tij, përbën një rrethanë relevante për vlerësimin e efektit konkret të kriterit të aplikuar nga subjekti. Kjo formë trajtimi korrespondon në të drejtën e brendshme me “diskriminimin për shkak të shoqërimit”, të parashikuar shprehimisht në nenin 3, pika 4, të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, sipas të cilit diskriminimi mund të ndodhë edhe kur dallimi, kufizimi ose preferenca lidhen me shoqërimin e personit me dikë që i përket një prej shkaqeve të mbrojtura nga neni 1 i këtij ligji, ose me supozimin për një shoqërim të tillë.

Në këtë drejtim, edhe jurisprudenca e GJED-së në çështjen *CHEZ Razpredelenie Bulgaria*, C-83/14, është me rëndësi të veçantë për rastin konkret, pasi lidhet drejtpërdrejt me ofrimin dhe shpërndarjen e energjisë elektrike⁴. GJED ka pranuar se një masë që në dukje zbatohet në mënyrë neutrale mund të ngrejë çështje të diskriminimit indirekt nëse, në praktikë, ajo vendos

³ GJED, *Coleman kundër Attridge Law dhe Steve Law*, C-303/06: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:62006CJ0303>.

⁴ GJED, *CHEZ Razpredelenie Bulgaria AD kundër Komisionit për Mbrojtjen nga Diskriminimi*, C-83/14: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:62014CJ0083>.

një grup të caktuar në një disavantazh të veçantë. Në këtë vlerësim, rëndësi ka efekti real i masës dhe jo vetëm formulimi neutral i saj.

Kjo jurisprudencë është e rëndësishme për të bërë dallimin ndërmjet legjitimitetit abstrakt të kriterit dhe proporcionalitetit të zbatimit të tij në rastin konkret. OSHEE mund të ketë një interes legjitim për të verifikuar statusin juridik të objektit përpara realizimit të një lidhjeje të re. Megjithatë, ky qëllim legjitim nuk e përjashton nevojën që mënyra e zbatimit të kriterit të jetë e përshtatshme, e nevojshme dhe proporcionale, në kuptim të nenit 3, pika 7, të LMD-së.

Në rastin konkret, Komisioneri vlerëson se OSHEE është mjaftuar me konstatimin se ankuesi nuk ka paraqitur dokumentin formal të pronësisë apo të legalizimit, duke mos rezultuar se ka kryer një vlerësim individual të rrethanave të tij familjare dhe të pasojave konkrete të refuzimit të lidhjes me energjinë elektrike.

Në veçanti, nga dokumentacioni i administruar nuk rezulton që në vlerësimin e kërkesës së ankuesit të jetë marrë në konsideratë fakti se ai bashkëjeton me një person me aftësi të kufizuara dhe me një fëmijë të mitur, kohëzgjatja e banimit në objekt, natyra e shërbimit të kërkuar dhe rëndësia e aksesit në energji elektrike për kushtet bazë të jetesës së familjes.

Në këtë kuptim, refuzimi i kërkesës vetëm mbi bazën e mungesës së dokumentacionit formal, pa një shqyrtim të individualizuar të situatës së familjes dhe pa vlerësuar nëse ekzistojnë mjete alternative, më pak kufizuese, për të garantuar qëllimin legjitim të subjektit, rezulton të jetë një zbatim mekanik i kriterit neutral.

Komisioneri çmon se pikërisht këtu qëndron elementi dallues ndërmjet një aplikimi të zakonshëm të kriterit dhe efektit potencialisht diskriminues të tij. Ndërsa kriteri provues i marrëdhënieve juridike me objektin mund të zbatohet në mënyrë të barabartë ndaj të gjithë aplikantëve në planin formal, efekti i refuzimit nuk është domosdoshmërisht i njëjtë për të gjithë, pasi një familje që ka në përbërjen e saj një person me aftësi të kufizuara dhe një fëmijë të mitur mund të përballlet me pasojat dukshëm më të rënda nga mungesa e aksesit në një shërbim bazë.

Në këtë drejtim, parimi i barazisë substanciale kërkon që autoriteti publik të mos ndalet vetëm në trajtimin formalisht të njëjtë të aplikantëve, por të vlerësojë nëse ky trajtim prodhon, në praktikë, një disavantazh të veçantë për një person ose grup që ndodhet në një situatë të veçantë për shkak të një karakteristike të mbrojtur.

Kjo qasje përputhet edhe me parimet e përcaktuara nga GJEDNJ në çështjen *Guberina kundër Kroacisë*, veçanërisht në paragrafët 86, 89 dhe 93, sipas të cilëve autoritetet nuk mund të justifikojnë një trajtim vetëm duke iu referuar karakterit të përgjithshëm të rregullit, nëse mënyra e zbatimit të tij nuk lejon vlerësimin e nevojave specifike të personit dhe nuk siguron një marrëdhënie të arsyeshme proporcionaliteti ndërmjet mjetit dhe qëllimit të ndjekur.

Komisioneri vlerëson se OSHEE nuk ka paraqitur të dhëna që të tregojnë se është kryer një vlerësim individual i situatës së familjes së ankuesit, se janë analizuar pasojat konkrete të refuzimit ose se janë shqyrtuar alternativa më pak kufizuese që do të mundësonin njëkohësisht respektimin e kërkesave ligjore dhe garantimin e aksesit të familjes në energji elektrike.

Në këto kushte, Komisioneri çmon se zbatimi i kriterit neutral të dokumentacionit, në rrethanat konkrete të çështjes, ka prodhuar një disavantazh të veçantë dhe disproporcional për ankuesin dhe familjen e tij, për shkak të gjendjes familjare, ekonomike dhe, në lidhje të drejtpërdrejtë me të, të aftësisë së kufizuar të bashkëshortes së tij, në kuadër të mbrojtjes nga diskriminimi.

Në këto kushte, Komisioneri çmon se zbatimi i kriterit neutral të dokumentacionit, në rrethanat konkrete të çështjes, ka prodhuar një disavantazh të veçantë dhe disproporcional për ankuesin dhe familjen e tij, i cili nuk mund të vlerësohet i shkëputur nga tërësia e rrethanave personale dhe familjare të ankuesit. Në veçanti, në krijimin dhe rëndimin e këtij disavantazhi kanë rëndësi gjendja familjare e ankuesit, gjendja e tij ekonomike, si dhe aftësia e kufizuar e bashkëshortes së tij, me të cilën ankuesi ka një lidhje të drejtpërdrejtë familjare.

Këta faktorë, të marrë së bashku dhe në ndërveprim me njëri-tjetrin, kanë ndikuar në mënyrën konkrete në të cilën kriteri neutral është aplikuar dhe në pasojat që refuzimi i lidhjes me rrjetin elektrik ka prodhuar për këtë familje. Për rrjedhojë, në vlerësimin e ekzistencës së disavantazhit të veçantë, Komisioneri nuk e analizon secilin prej këtyre faktorëve në mënyrë të izoluar, por në ndërveprimin e tyre konkret, pasi pikërisht kombinimi i tyre përcakton intensitetin dhe pasojat reale të trajtimit të kundërshtuar.

Për këto arsye, në vlerësim të tërësisë së fakteve dhe provave të administruara, si dhe në dritën e standardeve të nenit 3, pika 7, të LMD-së, nenit 14 të KEDNJ-së, në lidhje me standardet e zhvilluara nga GJEDNJ në çështjet *Guberina v. Croatia*, *D.H. and Others v. the Czech Republic*⁵, *Thlimmenos v. Greece*⁶ dhe *Glor v. Switzerland*⁷, si dhe nga GJED në çështjet *Coleman* dhe *CHEZ Razpredelenie Bulgaria*, Komisioneri çmon se ankuesi është vendosur në një pozitë më pak të favorshme si rezultat i zbatimit të një kriteri në dukje neutral, i cili, në rrethanat konkrete, ka prodhuar një efekt diskriminues.

Përveç diskriminimit të tërthortë, Komisioneri vlerëson se rrethanat e çështjes evidentojnë edhe elemente të diskriminimit të shumëfishtë, sipas përkufizimeve të parashikuara në nenin 3, pikat 5, të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar.

Sipas pikës 5 të nenit 3: “*Diskriminim i shumëfishtë*” është ajo formë diskriminimi që ndodh kur një person ose grup personash trajtohen në mënyrë më pak të favorshme sesa një person tjetër ose një grup tjetër personash në një situatë të njëjtë a të ngjashme, bazuar në dy ose më shumë shkaqe që veprojnë veçmas.

Në rastin konkret, ankuesi është diskriminuar bazuar në më shumë se një shkak të mbrojtur nga neni 1 i LMD-së, përkatësisht gjendjen familjare, gjendjen ekonomike dhe aftësisë së kufizuar, çka e karakterizon trajtimin edhe si diskriminim të shumëfishtë.

⁵ GJEDNJ, *D.H. dhe të tjerë kundër Republikës Çeke*, kërkesa nr. 57325/00, Vendim (Dhoma e Madhe), 13 nëntor 2007: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-83256>.

⁶ GJEDNJ, *Thlimmenos kundër Greqisë*, kërkesa nr. 34369/97, Vendim (Dhoma e Madhe), 6 prill 2000: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58561>.

⁷ GJEDNJ, *Glor kundër Zvicrës*, kërkesa nr. 13444/04, Vendim, 30 prill 2009: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-92525>.

Komisioneri konstaton se ankuesi është diskriminuar në mënyrë të tërthortë dhe të shumëfishtë për shkak të gjendjes familjare dhe gjendjes ekonomike, në lidhje me rrethanën e aftësisë së kufizuar të bashkëshortes së tij, në kuptim të neneve 3, pika 7, dhe 5, të ligjit nr. 10 221, datë 04.02.2010, “Për mbrojtjen nga diskriminimi”, të ndryshuar, nga ana e Operatorit të Shpërndarjes së Energjisë Elektrike (OSHEE) sh.a.

Në këtë vlerësim, aftësia e kufizuar e bashkëshortes nuk merret si një karakteristikë personale e ankuesit, por si një rrethanë e lidhur drejtpërdrejt me situatën familjare të tij dhe me efektet konkrete që zbatimi i kriterit neutral ka prodhuar ndaj familjes. Kjo qasje është në përputhje me standardin e zhvilluar nga GJEDNJ në çështjen Guberina kundër Kroacisë, ku Gjykata ka pranuar se mbrojtja nga diskriminimi mund të jetë relevante edhe kur trajtimi i pafavorshëm ndaj ankuesit lidhet me aftësinë e kufizuar të një personi me të cilin ai ka një lidhje të ngushtë familjare.

Bazuar në tërësinë e arsytimit të mësipërm, si dhe në faktet dhe provat e administruara gjatë shqyrtimit të ankesës, Komisioneri vlerëson se ankuesi, z. A. A., i është nënshtruar një trajtimi të padrejtë, të pafavorshëm dhe të pabarabartë, i cili, në rrethanat konkrete, përbën diskriminim të tërthortë dhe të shumëfishtë, për këtë arsye, OSHEE sh.a. ka shkelur dispozitat e ligjit nr. 10 221/2010 “Për mbrojtjen nga diskriminimi”, të ndryshuar.

PËR KËTO ARSYE :

Bazuar në nenin 32 dhe 33, të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

V E N D O S I :

1. Konstatimin e diskriminimit të tërthortë dhe të shumëfishtë të ankuesit z. A. A., në aksesin ndaj shërbimit të furnizimit me energji elektrike, për shkak të “*gjendjes familjare*” dhe “*gjendjes ekonomike*”, në lidhje me “*aftësinë e kufizuar*” të bashkëshortes së tij, në kuadër të diskriminimit për shkak të shoqërimit, nga ana e Operatorit të Shpërndarjes së Energjisë Elektrike (OSHEE) sh.a.
2. OSHEE sh.a. të marrë masat e nevojshme për të rishqyrtuar, brenda 30 (tridhjetë) ditëve nga marrja e këtij vendimi, kërkesën e ankuesit, z. A. A., për lidhje të re me rrjetin e shpërndarjes së energjisë elektrike, duke vlerësuar në mënyrë të plotë dhe të posaçme rrethanat familjare të ankuesit dhe duke siguruar që vendimmarrja përfundimtare të jetë në përputhje me detyrimet që rrjedhin nga legjislacioni për mbrojtjen nga diskriminimi.
3. OSHEE sh.a. t’i kushtojë vëmendje të veçantë, në praktikën e ardhshme të shqyrtimit të kërkesave për lidhje të reja me rrjetin e shpërndarjes së energjisë elektrike, edhe rasteve të tjera të ngjashme me atë të ankuesit, në të cilat aplikantët, për shkak të vonësive në procedurat administrative të regjistrimit të pronësisë, jashtë kontrollit të tyre, nuk disponojnë ende dokumentacion formal pronësie, veçanërisht kur bëhet fjalë për familje me persona me aftësi të kufizuara ose me fëmijë të mitur, duke garantuar në çdo rast një vlerësim të individualizuar të rrethanave konkrete, në përputhje me parimin e barazisë dhe të mosdiskriminimit.

4. Bazuar në nenin 33, pika 11, të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, OSHEE sh.a. detyrohet që brenda 30 (tridhjetë) ditëve nga marrja e këtij vendimi të njoftojë Komisionerin, lidhur me veprimet e ndërmarra për zbatimin e tij.
5. Në referim të nenit 33, pika 11, të ligjit nr. 10221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, të ndryshuar, moszbatimi i këtij vendimi sjell si pasojë ndëshkimin me gjobë, sipas parashikimeve të pikës 13, të po këtij neni.
6. Kundër këtij vendimi lejohet ankim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda 45 ditëve nga marrja dijeni.

KOMISIONER

Genta TAFA (BUNGO)